

have ikke forstaaet et levende Ord deraf — jeg kan godt sige det nu —, og jeg sagde da: De Herrer kunne godt gaa hjem, jeg skal nok skrive Dommen, og de gik saa hver til sit. Jeg havde for Resten heller ikke forstaaet meget af Foredraget, men der laa nogle Dokumenter i Sagen, og dem maatte der dømmes efter. Jeg ved altsaa ikke, om et tarveligt mundtligt Foredrag skulde være bedre end at faa Foredraget skriftligt. I hvert Fald, den mundtlige Procedure, som ikke sættes i Forbindelse med Umiddelbarhed, giver jeg ikke stort for.

Hvad angaar den kriminelle Procedure, maa det være mig tilladt at drage Autoriteter frem, thi her have vi netop med Autoriteter at gøre. Det synes, at den ærede Landstingsmand, som talte om det teoretisk-radikale og det praktisk-konservative Standpunkt, er forsvunden af Autoriteternes Rækker, i hvert Fald har jeg ikke hørt ham nævne i Dag. Nu drages imidlertid afdøde C. Alberti frem i den Henseende, men hans Autoritet ligger saa langt tilbage, at den vel ikke kan benyttes her. Jeg tillader mig, idet jeg har opdaget, at der er en Tendens til stærkere end før at bøje sig for Sagligheden, at drage de praktiske Jurister frem, som havde Sæde i Proceskommissionen. Der blev ogsaa nævnt en Professor, og Professorer kunne tidt være fortræffelige Mennesker, men om denne Professor nogen Sinde har set en Forbryder eller afholdt Forhør, ved jeg ikke. Selv om han nu har været Venstremand, hvad der antydes, ved jeg ikke heller, om det giver nogen Autoritet, det gør det vel kun, naar det er Venstre-reformpartiet, han slutter sig til, hvad jeg ikke ved det mindste om. Jeg mener, at Autoriteten ligger deri, at det er en Mand, der i længere Tid har beskæftiget sig praktisk og navnlig som Dommer med dette Hverv, for der er vel ingen, der ved bedre end den, der har beskæftiget sig med Forhør og Dom i kriminelle Sager, hvor Skoen trykker.

Jeg kommer til at tænke paa en yngre, særdeles dygtig og fremragende Mand, som blev Assessor i Kriminalretten. Jeg kan tydelig huske en Samtale, hvor han betonedede meget stærkt, det var nemlig det første, han lærte, da han kom ind i Kriminalretten, at Forhørsdommeren var den tiltaltes bedste Ven, og saa sagde Octavius Hansen, der var til Stede: Ja, man har jo det Sprickwort: Vorherre bevare mig for mine Venner. Det kan maaske interessere at høre, hvorledes det gik den Mand,

som var udmærket begavet og det bedste Hjerter, man kunde tænke sig. Han anvendte Inkvisition i et Tilfælde, hvor han troede paa vedkommendes Skyld, paa en saadan Maade, at han foraaarsagede de største Ulykker, og hans Samvittighedsfuldhed foraaarsagede, at han blev gal og døde ganske kort Tid efter. Jeg skal sige Dem, det er Mangelen ved den nuværende kriminelle Procesmaade, at den bruger for stærke Midler, og det hidrører igen fra, at man paalægger Dommeren ikke blot Retten, men ogsaa Pligten til at skaffe Sagen oplyst. Det forholder sig ikke rigtigt, som den højtærede Justitsminister sagde, at dette allerede kom frem ved Proceskommissionens Mindretal. Spørgsmaalet var derimod om, hvem der skulde lede Forundersøgelsen og hvem ikke, og da mente Flertallet, at den skulde ledes af Dommeren, alle Begæringer skulde rettes til ham, men ingeniunde, at han skulde have Ret og Pligt til at skaffe Sagen oplyst.

Den højtærede Justitsminister nævnedde, idet han udviklede disse Punkter, at der var Forskel mellem Flertal og Mindretal i Proceskommissionen. Det skal vel nu gøres gældende, at i Proceskommissionen var der to Partier. Først tales der om dem, der var udenfor, de praktisk-konservative, og saa om dem, som var i Kommissionen, de teoretisk-radikale. Saa deler man disse Mennesker i Kommissionen i de rigtig røde og dem, som var en lille Smule hvidere. Og de rigtig røde var gaaet videre i Henseende til Forsvarets Beskikkelse, end de andre vilde. Jeg skal gerne sige, at jeg var ikke blandt dem, som var allerrødest der, og som jeg har tilladt mig at sige, og som jeg med stor Glæde har lagt Mærke til er kommen ind i Bevidstheden: det er ikke gjort med Forsvareren, det er ikke det vigtigste. De Mænd, der have været Sagførere og have optraadt i Retterne, have bemærket, at de kunne længe nok være Forsvarer og have blandet sig i Sagen og længe nok have procederet, saa kommer det dog an paa, hvad Dommeren er for en Personlighed, og hvad han vil, og derfor er det ikke saa vigtigt for mig at slaa fast — thi det vilde være en ren Teori —, at der i alle mulige Sager efter en vis Skabelon skal beskikkes en Forsvarer. Det er der ikke Spor af Mening i. Forskellen i Kommissionen viste sig altsaa i, at medens Mindretallet vilde have fastslaaet en vis bestemt Regel i alle Tilfælde, vilde Flertallet derimod dels have det i samme Tilfælde og dels i Tilfælde, hvor